

คู่มือประชาชน : การวิเคราะห์ดินสำหรับเกษตรกร

หน่วยงานที่ให้บริการ : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

การให้บริการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินสำหรับเกษตรกร เป็นภารกิจหนึ่งที่กรมพัฒนาที่ดินให้ความสำคัญ เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรดิน การวิเคราะห์ดินก่อน/หลังการเพาะปลูกเป็นการประเมินสถานะของธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดินหรือความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ เกษตรกรสามารถนำรายงานผลพร้อมคำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ย ไปปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดินให้การใช้ประโยชน์ที่ดินมีความยั่งยืนสืบไป

1.1 เกษตรกรสามารถขอรับบริการวิเคราะห์ตรวจสอบดิน ได้ที่กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อนำผลไปประเมินสถานะธาตุอาหารพืชและนำไปใช้จัดการปรับปรุงดิน ให้เหมาะสมกับการปลูกพืช

1.2 เกษตรกรที่มีความประสงค์จะวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน สามารถยื่นคำขอรับบริการผ่านระบบออนไลน์ **e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร** ของกรมพัฒนาที่ดิน (คิวอาร์โค้ดด้านล่าง) จากนั้นนำส่งตัวอย่างดินด้วยตนเอง หรือ ผ่านเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน หรือผ่านทางระบบขนส่งไปรษณีย์ ส่งให้ห้องปฏิบัติการของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ 1) สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน (สวต.) จ.กรุงเทพฯ 2) กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 (สพข.)

1.3 ผู้อำนวยการสำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์ดิน กลุ่มมาตรฐานและพัฒนาระบบการวิเคราะห์ดิน และกลุ่มวิทยบริการ พิจารณาและอนุมัติบริการวิเคราะห์ดินสำหรับเกษตรกรได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปี

1.4 กรณีคำขอรับบริการวิเคราะห์ดิน ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นความจริงหรือ ตัวอย่างดินไม่ครบถ้วน และไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ครบถ้วนและถูกต้องได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการมีสิทธิยกเลิกการยื่นคำขอนั้น

1.5 เกษตรกรสามารถศึกษาวิธีการเก็บตัวอย่างดินได้จากเว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน (คิวอาร์โค้ดด้านล่าง) ตัวอย่างดินที่นำส่งห้องปฏิบัติการต้องเป็นตัวแทนที่ดีของดินในแปลงนั้นๆ ผลวิเคราะห์จึงจะมีความถูกต้องและแม่นยำ

1.6 ขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มือประชาชน จะเริ่มนับระยะเวลา ตั้งแต่เจ้าหน้าที่รับตัวอย่างดินจากผู้ขอรับบริการ (เกษตรกร) แล้ว โดยมีข้อมูลและตัวอย่างดินครบถ้วนตามที่ระบุไว้เรียบร้อยแล้ว

e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร

<https://osd101.ddd.go.th/>

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

<https://osd101.ddd.go.th/preparesoil.php>

2. ช่องทางการให้บริการ

สถานที่ให้บริการ	ระยะเวลาเปิดให้บริการ
ออนไลน์ ระบบ e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร https://osd101.ddd.go.th/	ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง
สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน เลขที่ 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10900 โทรศัพท์ 02-561-4179 หรือ 1760 ต่อ 3120 / ยื่นด้วยตนเอง กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 / ยื่นด้วยตนเอง	วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 - 16.30 น. (มีพักเที่ยง) ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์และวันหยุดราชการ ตามที่ราชการกำหนด

3. ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ระยะเวลาในการดำเนินการรวม : 30 วันทำการ

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	ส่วนงานที่รับผิดชอบ
1	การตรวจสอบเอกสาร 1) สมัครสมาชิก/เข้าสู่ระบบ 2) ยื่นใบคำขอส่งตัวอย่างดิน 3) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องใบคำขอ	1-2 วัน	- กลุ่มมาตรฐานและพัฒนาระบบการวิเคราะห์ดิน สวด. - กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
2	การพิจารณา 1) เจ้าหน้าที่ประสานงานห้องปฏิบัติการ 2) เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการพิจารณาความถูกต้องของรายการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน 3) เจ้าหน้าที่แจ้งผ่านระบบให้นำส่งตัวอย่างดิน		- กลุ่มวิทยบริการ สวด. - กลุ่มมาตรฐานฯ สวด. - กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
3	การส่งตัวอย่างดิน ส่งตัวอย่างดินด้วยตนเอง / ไปรษณีย์ / ขนส่งเอกชน	1-4 วัน	ผู้ขอรับบริการ (เกษตรกร)
4	การดำเนินงานในห้องปฏิบัติการ 1) เตรียมตัวอย่างดิน 2) วิเคราะห์ตัวอย่างดิน 3) รายงานผลวิเคราะห์ดิน - กรณีตัวอย่างมีความชื้นมากกว่า 60% และมีเนื้อดินเหนียวมาก อาจใช้เวลานานกว่าที่กำหนด	15-20 วัน	- กลุ่มวิทยบริการ สวด. - กลุ่มมาตรฐานฯ สวด. - กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
5	การนำส่งผลวิเคราะห์ดิน 1) ส่งผลผ่านระบบออนไลน์ - ส่งทางระบบ e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร	1 วัน	- กลุ่มวิทยบริการ สวด. - กลุ่มมาตรฐานฯ สวด. - กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
	2) ส่งทางไปรษณีย์ ตามที่อยู่ระบุในใบคำขอขึ้นอยู่กั ระยะทาง	1-3 วัน	

4. รายการเอกสารและหลักฐานประกอบ

เอกสารใบคำขอ ผ่านระบบออนไลน์ ระบบ e-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร

5. ค่าธรรมเนียม

ลำดับ	รายละเอียดค่าธรรมเนียม	ค่าธรรมเนียม (บาท/ร้อยละ)
1	รายการวิเคราะห์ ก. การวิเคราะห์ตรวจสอบดิน 1. ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (soil pH) 2. ความต้องการปูนเพื่อแก้ความเป็นกรด (lime requirement : LR) 3. การนำไฟฟ้าของดิน (EC) อัตราส่วน ๑ : ๕ (1 : 5 soluble extract) 4. อินทรีย์วัตถุ (organic matter) 5. ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available phosphorus) 6. โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในดิน (available potassium) 7. แคลเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable calcium) 8. แมกนีเซียมที่สกัดได้ในดิน (extractable magnesium) 9. เนื้อดิน แยกอนุภาคทราย (sand) อนุภาคทรายแป้ง (silt) และอนุภาคดินเหนียว (clay) ข. การวิเคราะห์ตรวจสอบน้ำเพื่อการเกษตร 1. ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของน้ำ 2. ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) ของน้ำ 3. โพแทสเซียม (potassium) ในน้ำ 4. ฟอสเฟต (phosphate) ในน้ำ ค. การวิเคราะห์ตรวจสอบสิ่งปรับปรุงดิน 1. ไนโตรเจนทั้งหมด (total nitrogen) ในปุ๋ยอินทรีย์ 2. ฟอสฟอรัสทั้งหมด (total phosphorus) ในปุ๋ยอินทรีย์ 3. โพแทสเซียมทั้งหมด (total potassium) ในปุ๋ยอินทรีย์ 4. อินทรีย์วัตถุ (organic matter) ในปุ๋ยอินทรีย์ 5. ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร หรือน้ำหมักชีวภาพ 6. ค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity : EC) ของปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักชีวภาพ 7. อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C/N ratio) หมายเหตุ: ตามหลักเกณฑ์ในบัญชี 2 การวิเคราะห์ตรวจสอบ ตัวอย่างดินของเกษตรกร ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย ในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดิน เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕	ไม่มีค่าธรรมเนียม

6. ช่องทางการร้องเรียน แนะนำบริการ

ลำดับ	ช่องทางการร้องเรียน/แนะนำบริการ
1	กรมพัฒนาที่ดิน เลขที่ 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาวเขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 สายด่วน 1760
2	สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน(สวต.) เลขที่ 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร เลขที่ 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาวเขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 สายด่วน 1760
3	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 https://www.ddd.go.th/Location/index.html#r12/ดูรับข้อร้องเรียน
4	กลุ่มมาตรฐานและพัฒนาระบบการวิเคราะห์ดินหรือกลุ่มวิทยบริการ สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน(สวต.) เลขที่ 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาวเขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 02-941-2784 โทรสาร 02-941- 2784 เว็บไซต์ www.ddd.go.th E-mail:standard.osd@gmail.com
5	กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 https://www.ddd.go.th/Location/index.html#r12/ดูรับข้อร้องเรียน กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.1 โทร. 0-2577-5052 Email: r01_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.2 โทร. 0-3855-4929 Email: r02_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.3 โทร. 0-4437-1432 Email: r03_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.4 โทร. 0-4362-6898 Email: r04_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.5 โทร. 0-4324-6758 Email: r05_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.6 โทร. 0-5312-1218 E-mail: r06_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.7 โทร. 0-5477-1588 Email: r07_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.8 โทร. 0-5532-1253 ต่อ 18 Email: r08_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.9 โทร. 0-5688-1246 Email: r09_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.10 โทร. 0-3232-0922 Email: r010_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.11 โทร. 0-7731-1110 ต่อ 552 Email: r011_6@ddd.go.th กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.12 โทร. 0-7363-1033 ต่อ 120 Email: r012_6@ddd.go.th
6	สถานีพัฒนาที่ดิน 77 จังหวัด https://www.ddd.go.th/Location/index.html#r12/ดูรับข้อร้องเรียน
7	ศูนย์ดำรงธรรม 77 จังหวัด
8	ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เลขที่1 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กทม. 10300 สายด่วน 1111 / เว็บไซต์ www.1111.go.th
9	ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ(สำนักงานป.ป.ท.) เลขที่ 99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120 E-mail: mail@pacc.go.th . สายด่วน 1206

7. แบบฟอร์ม ตัวอย่าง และคู่มือการกรอก

- 1) แบบฟอร์มออนไลน์ ระบบ E-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร <https://osd101.ddd.go.th/osdlab>
- 2) คู่มือการกรอก/การใช้งานระบบ E-Service ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร
 - การลงทะเบียน https://osd101.ddd.go.th/osdlab/register_guide.php
 - วิธีการส่งตัวอย่าง https://osd101.ddd.go.th/osdlab/data_guide.php
 - วิธีการตรวจสอบสถานะ https://osd101.ddd.go.th/osdlab/status_guide.php

8. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- 1) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.2551
- 2) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่าย ในการวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างดินเป็นการเฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๕๕
- 3) พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2554

การขอรับบริการ

วิเคราะห์ดิน

สำหรับเกษตรกร

ขั้นตอนการให้บริการ

ฟรี

ค่าธรรมเนียม

ยื่นเอกสารและส่งตัวอย่างดิน

• การขอรับบริการด้วยตนเอง

• การขอรับบริการด้วยระบบออนไลน์

STEP
1

1 แสดงบัตร
ประจำตัวประชาชน

2 ส่งตัวอย่างดิน
ปริมาณ 500 กรัม ขึ้นไป

3 กรอกแบบฟอร์ม
ใบส่งตัวอย่างดิน

STEP
2

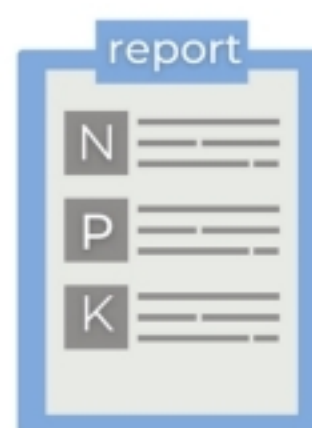
การวิเคราะห์ดินและรายงานผล

▶ ส่งตัวอย่างดินให้ห้องปฏิบัติการ

▶ การเตรียมตัวอย่างดิน

▶ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ตัวอย่างดิน

▶ เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลวิเคราะห์ดิน
และเสนอผู้มีอำนาจพิจารณา

STEP
3

ผ่านระบบออนไลน์

ณ จุดให้บริการ

ไปรษณีย์

ONE STOP SERVICE

ช่องทางการขอรับบริการ

- สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน 2003/61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
- สำนักงานพัฒนาที่ดิน 1-12 และสถานีพัฒนาที่ดิน 77 จังหวัด

ระยะเวลาไม่เกิน 30 วันทำการ

เปิดให้บริการ วันจันทร์-ศุกร์
เวลา 08.30-16.30 น.
(เว้นวันหยุดราชการ)